

DE VLAAMSE MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

QUATERNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende nadere regels voor de aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden

1. SITUERING

Met het decreet van 8 december 2017 houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving is een nieuwe procedure voor de aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden vastgelegd in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO). Via deze decreetsaanpassing wordt de mogelijkheid voorzien dat de Vlaamse Regering bij besluit gebieden aanduidt als watergevoelig openruimtegebied.

Dit beleid bouwt verder op de eerdere beslissingen van de Vlaamse Regering met betrekking tot signaalgebieden. Een aanduiding als watergevoelig openruimtegebied heeft als gevolg dat de bij decreet vastgelegde stedenbouwkundige voorschriften (artikel 5.6.8, §3, van de VCRO) van toepassing worden en de voordien geldende bestemming wordt opgeheven.

Binnen de aangeduide watergevoelige openruimtegebieden zijn waterbeheer, natuurbehoud, bosbouw, landschapszorg, landbouw en recreatie nevensgeschikte functies. De keuze is gemaakt om een breed gamma aan functies die compatibel zijn met het overstromingsregime, in de watergevoelige openruimtegebieden toe te laten. De decretaal vastgelegde procedure is daarom ook fundamenteel anders van aard dan een planningsproces, dat gericht is op het gebiedsgericht afwegen van een waaier aan diverse bestemmingen, functies en voorschriften voor een gebied. Het gaat hier immers alleen om de afweging of een gebied, waarvan objectief vaststaat dat er een risico is op overstromingen, nog geschikt is voor bebouwing en verharding of niet.

Het als bijlage 1 toegevoegd voorontwerp van besluit omvat nadere regels voor de voorlopige aanduiding, de consultatie en het openbaar onderzoek die voorafgaan aan een definitieve aanduiding als watergevoelig openruimtegebied en geeft hiermee invulling aan artikel 5.6.8, §1, tweede lid, van de VCRO: "De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor het aanduiden van de gebieden, vermeld in het eerste lid." en aan artikel 5.6.8, §2, tweede lid, van de VCRO "De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor dat openbaar onderzoek en die consultatie."

De aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden valt onder de definitie van een plan of een programma zoals vastgelegd in artikel 4.1.1, §1, 4°, van het Decreet houdende Algemene Bepalingen Milieubeleid (DABM). De aanduiding vormt het kader voor de toekenning van een vergunning van een project, vermits het de geldende stedenbouwkundige voorschriften wijzigt. De aanduiding valt dus onder het toepassingsgebied van hoofdstuk II van het DABM.

Plan-m.e.r.-plichtige categorieën van plannen en programma's kunnen ofwel de generieke plan-m.e.r.-procedure uit hoofdstuk II van het DABM volgen ofwel een integratiespoorprocedure als deze ingeschreven is in de specifieke sectorale reglementering. De procedure tot aanduiding van

watergevoelige openruimtegebieden, zoals ingeschreven in de VCRO en in dit voorontwerp van besluit, moet worden samen gelezen met de plan-m.e.r.-procedure, zoals ingeschreven in het DABM.

In de gevallen dat een aanduiding of een opheffing een kleine wijziging van een bestaande aanduiding betekent, moet overeenkomstig artikel 4.2.3, §3, van het DABM geen plan-MER worden opgemaakt als de initiatiefnemer door middel van een onderzoek tot milieu-effectrapportage, zoals geregeld in de artikelen 4.2.5 tot en met 4.2.7 van het DABM (een zogenaamde screening), aantoont dat deze kleine wijziging geen aanzienlijke milieueffecten kan hebben.

In de andere gevallen moet een plan-MER worden opgesteld en moeten bij de aanduiding van de watergevoelige openruimtegebieden, samengevat, de volgende procedurestappen inzake opmaak en gebruik van het plan-MER uit het DABM gevolgd worden:

1. kennisgeving, terinzagelegging en inhoudsafbakening van het plan-MER, overeenkomstig artikel 4.2.8 van het DABM en de artikelen 7 en 8 van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 oktober 2007 betreffende de milieueffectrapportage over plannen en programma's (plan-m.e.r.-besluit) en dit voorafgaand aan de voorlopige aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden;
2. opstellen van het ontwerp van plan-MER, overeenkomstig artikel 4.2.8, §1bis, 4.2.9 en 4.2.10 van het DABM, dat samengaat met de voorlopige aanduiding in openbaar onderzoek;
3. raadplegen van de adviesinstanties over het ontwerp van plan-MER, overeenkomstig artikel 4.2.11, §2, van het DABM en artikel 11 van het plan-m.e.r.-besluit;
4. bezorgen van de opmerkingen, de adviezen en het voltooide plan-MER aan de dienst bevoegd voor milieueffectrapportage, overeenkomstig artikel 4.2.11, §3, van het DABM;
5. goed- of afkeuren van het plan-MER door de dienst bevoegd voor milieueffectrapportage, overeenkomstig artikel 4.2.11, §4, van het DABM;
6. bij de aanduiding rekening houden met het goedgekeurd plan-MER en de opmerkingen, de adviezen en het resultaat van de grens- of gewestoverschrijdende raadpleging, overeenkomstig artikel 4.2.11, §6, van het DABM;
7. informeren van instanties en publiek van de aanduiding, met inbegrip van hoe de milieu-overwegingen werden geïntegreerd en hoe rekening gehouden werd met het goedgekeurd plan-MER en de reacties tijdens het openbaar onderzoek, overeenkomstig artikel 4.2.11, §7, van het DABM en artikel 12 van het plan-m.e.r.-besluit.

Zowel voor de opmaak van een plan-MER als voor het onderzoek tot milieu-effectrapportage is de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) initiatiefnemer voor de verplichtingen inzake plan-milieueffectrapportage.

2. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 1 omvat een aantal definities.

Artikel 2 regelt de voorlopige aanduiding.

Voorafgaand aan de voorlopige aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden wordt hetzij een plan-m.e.r.-screening, hetzij een ontwerp van plan-MER opgemaakt. De procedure, zoals vermeld in artikel 4.2.8 van het DABM en de artikelen 7 en 8 van het plan-m.e.r.-besluit, moet gevolgd worden voor de kennisgeving, de terinzagelegging en de inhoudsafbakening van het plan-MER. Artikel 4.2.9 van het DABM bepaalt wie het ontwerp van plan-MER moet opmaken en hoe dit moet gebeuren, terwijl artikel 4.2.8, §1bis, van het DABM de inhoud van het plan-MER bepaalt.

De voorlopige aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden gebeurt op basis van de criteria vastgelegd in artikel 5.6.8, §1, van de VCRO en voor de gebieden zoals toegelicht in de memorie van toelichting voor dit artikel. Hierbij wordt continuïteit gegeven aan de aanpak zoals vormgegeven in Omzendbrief LNE/2015/2.

Het gaat dus steeds om gebieden met een uitgebreid voortraject via de CIW, waarbij gemeenten, provincies, VVSG en VVP telkens participeren, op basis waarvan de Vlaamse Regering dus al een eerdere beleidsbeslissing heeft genomen.

Er wordt ook afgestemd met evoluties in lopende planningsprocessen en nieuwe inzichten onder meer op basis van eventueel bijkomende adviezen van college van burgemeester en schepenen, nieuwe plaatselijke hydrologische studies, recente ingrepen en maatregelen ter bescherming tegen overstromingen, nieuwe overstromingskaarten of klimaatscenario's, die plaatsvonden in de periode tussen de beleidsbeslissing over de signaal-gebieden en de voorlopige aanduiding. Er wordt aan het college van burgemeester en schepenen van de gemeente waar het watergevoelig openruimtegebied gelegen is, voorafgaand aan de voorlopige aanduiding, een advies gevraagd dat wordt uitgebracht binnen de dertig dagen na ontvangst van de adviesvraag van de CIW.

De voorlopige aanduiding bevat ook een grafisch plan, waarbij de gebieden worden aangeduid op perceelsniveau op een kadasterplan.

Artikel 3 bepaalt de adviestermijn waarbinnen de decretaal vastgelegde instanties (waterbeheerders, deputatie, gemeenteraden, gecoro's) advies verstrekken over de voorlopige aanduiding. De bevoegde waterbeheerders zijn de waterbeheerders bevoegd voor de waterlopen naar waar het water binnen het gebied afstroomt. Daarnaast wordt het ontwerp van plan-MER bezorgd aan de adviesinstanties, vermeld in artikel 4.2.11, §2, van het DABM. Artikel 11 van het plan-m.e.r.-besluit vult artikel 4.2.11, §2, van het DABM aan met nadere regels over de adviesvraag aan (gewest)grensoverschrijdende instanties.

De artikelen 4 en 5 regelen het openbaar onderzoek dat in elk geval plaatsvindt vóór de definitieve aanduiding en wordt georganiseerd in elke gemeente waarin de percelen gelegen zijn die bij de voorlopige aanduiding opgenomen zijn als watergevoelig openruimtegebied en eveneens in de gemeenten waarvan het ontwerp-planMER aangeeft dat de voorlopige aanduiding aanzienlijke milieueffecten kan hebben (deze verplichting vloeit voort uit de plan-m.e.r.-regelgeving).

Als er voor de aanduiding een ontwerp van plan-MER opgesteld is, moet ook het ontwerp van plan-MER aan een openbaar onderzoek onderworpen worden. Artikel 4.2.11, §1, laatste zin, van het DABM regelt de afstemming tussen het openbaar onderzoek van het ontwerp van plan-MER met die van het ontwerp van plan (in voorliggend geval de voorlopige aanduiding). De regeling voorzien in het DABM stelt dat als al op basis van andere toepasselijke wetgeving een openbaar onderzoek moet worden georganiseerd, de procedureregels van die wetgeving gelden voor het openbaar onderzoek van het ontwerp van plan-MER. Dit betekent dat het ontwerp van plan-MER en de voorlopige aanduiding samen in openbaar onderzoek gaan en dit volgens de procedureregels van huidig besluit.

Het openbaar onderzoek wordt bij voorkeur ook aangekondigd door een bericht in het gemeentelijk infoblad. Bij alle gemeenten, ook in de gemeenten die niet over een dergelijk infoblad beschikken of waar een tijdige publicatie van de aankondiging in het infoblad niet kan gegarandeerd worden, wordt een aanplakking voorzien of een digitale affichage in gemeenten die werken met digitale infoborden.

De betrokken eigenaars worden via een gewone brief persoonlijk op de hoogte gebracht van de voorlopige aanduiding en het openbaar onderzoek. De brief informeert over de beslissing van de Vlaamse Regering en wat dit voor de eigenaar betekent (inclusief schadevergoedingsregeling). Aan de brief kan een wegwijsfolder met meer duiding over het proces en het openbaar onderzoek toegevoegd worden.

Na de aankondiging wordt de voorlopige aanduiding gedurende zestig dagen ter inzage gelegd. De startdatum van deze terinzagelegging is dezelfde in alle gemeenten en wordt door de CIW in het afschrift aan de gemeenten bezorgd voorafgaand aan de bekendmaking.

Het besluit bepaalt een aantal minimale vereisten, maar sluit uiteraard niet uit dat meer initiatieven gericht op het informeren van de bevolking genomen worden, en dit in functie van de noden of specificiteiten van de voorliggende voorlopige aanduiding.

Gezien voorliggend besluit uitvoering geeft aan artikel 5.6.8 van de VCRO, zijn de definities van de VCRO van toepassing. Een van deze definities betreft departement als zijnde het departement Omgeving. Dit begrip moet dus niet opnieuw gedefinieerd worden.

Artikel 6 stelt dat per betrokken provincie minstens één informatievergadering wordt georganiseerd. De betrokken provincies zijn de provincies waarbinnen één of meerdere aanduidingen zijn gelegen of waarbinnen milieueffecten te verwachten zijn. Op de informatievergaderingen worden minstens de beoogde doelstellingen van de aanduiding uitgelegd alsook ingegaan op de manier waarop burgers hun reacties, bij voorkeur digitaal, te kennen geven.

De frequentie en de plaats van deze infovergaderingen wordt bepaald door het aantal gebieden, de bereikbaarheid voor de betrokkenen, het aantal percelen en dergelijke. Indien aangewezen (bijvoorbeeld bij meerdere bekkens) wordt meer dan een informatievergadering per provincie belegd.

Artikel 7 heeft betrekking op de definitieve aanduiding. Voorafgaand aan de formulering van een voorstel tot definitieve aanduiding bezorgt de CIW, overeenkomstig artikel 4.2.11, §3, van het DABM, de ontvangen reacties en adviezen en het voltooide plan-MER aan de dienst bevoegd voor milieueffectrapportage. Deze dienst beslist over de goed- of afkeuring van het plan-MER.

Lid 1 gaat over hoe reacties en adviezen verwerkt worden. Rekening houdend met de resultaten van het openbaar onderzoek en met het goedgekeurd plan-MER formuleert de CIW een voorstel tot definitieve aanduiding.

Lid 2 betreft de definitieve aanduiding als watergevoelig openruimtegebied.

Lid 3 bevat de inhoud van de definitieve aanduiding. De in 4° bedoelde lijst van ruimtelijke uitvoeringsplannen kan via dit besluit worden vastgesteld. Voor ruimtelijke uitvoeringsplannen die op het moment van aanduiding nog niet definitief zijn vastgesteld, kan de Vlaamse Regering op een later tijdstip nog een lijst vaststellen via een apart besluit. Overeenkomstig artikel 4.2.11, §7, eerste lid, 2°, van het DABM gaat de definitieve aanduiding gepaard met een verklaring die samenvat:

- a) hoe de milieuoverwegingen in de definitieve aanduiding zijn geïntegreerd;
- b) hoe rekening is gehouden met het goedgekeurde plan-MER, de gegeven opmerkingen en adviezen en het resultaat van de grens- of gewestgrensoverschrijdende raadpleging;
- c) de redenen waarom is gekozen voor de definitieve aanduiding zoals aangenomen, in het licht van de andere redelijke alternatieven die zijn behandeld.

Zo moeten ook de monitoringsmaatregelen waartoe wordt besloten met toepassing van artikel 4.6.3bis van het DABM worden opgelijst (zie artikel 4.2.11, §7, eerste lid, 3°, van het DABM).

Deze verklaring en de monitoringsmaatregelen kunnen geïntegreerd worden in de definitieve aanduiding.

Lid 4 geeft aan hoe de aanduiding (bijkomend) bekendgemaakt moet worden. Conform artikel 5.6.8, §2, van de VCRO treedt de definitieve aanduiding in werking veertien dagen na publicatie in het Belgisch Staatsblad. De aanduiding wordt ook kenbaar gemaakt via de websites van de CIW en van het departement. Naast de publicatie in het Belgisch Staatsblad moeten tevens de formaliteiten van in kennisstelling van publiek en adviesinstanties uit artikel 12 van het plan-m.e.r.-besluit gerespecteerd worden. De betrokken eigenaars worden via een gewone brief persoonlijk op de hoogte gebracht van de beslissing over de definitieve aanduiding. De brief informeert over de beslissing van de Vlaamse Regering en wat dit voor de eigenaar betekent (inclusief schadevergoedingsregeling).

Artikel 8

Wanneer de Vlaamse Regering conform artikel 5.6.8, §7, van de VCRO beslist over de gehele of gedeeltelijke opheffing, moet dezelfde procedure worden gevolgd als voor de aanduiding. Dit betekent raadplegen van de adviesinstanties, organisatie van een openbaar onderzoek en, in voorkomend geval, opmaak van een plan-MER. Dit houdt zowel een voorlopige als een definitieve vaststelling in. Artikel 5.6.8, §7, van de VCRO stelt dat de Vlaamse Regering voorwaarden kan verbinden aan deze gehele of gedeeltelijke opheffing.

De verwerking van persoonsgegevens kan alleen als voldaan wordt aan de privacywetgeving en moet vanaf 25 mei 2018 gebeuren volgens de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming.

De voorbereiding van de aanvraag van een machtiging bij de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer, betreffende persoons- en adresgegevens van eigenaars van percelen die geheel of gedeeltelijk gelegen zijn binnen een voorlopige of definitieve aanduiding, is lopende.

4. BUDGETTAIRE WEERSLAG

Voor genoemd voorontwerp van besluit heeft geen weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën van 9 april 2018 gaat als bijlage 2 en stelt dat het akkoord van de Vlaamse minister van Begroting niet vereist is.

5. WEERSLAG OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Voor genoemd voorontwerp van besluit heeft geen weerslag op het personeelsbestand of de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap.

6. WEERSLAG OP DE LOKALE BESTUREN

Voor genoemd voorontwerp van besluit heeft geen weerslag op de lokale besturen.

7. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Voor genoemd voorontwerp van besluit is aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2018/112 van 14 maart 2018.

Voor genoemd voorontwerp van besluit betreft regelgeving waar geen vrije beleidsruimte bestaat en vereist dan ook geen reguleringsimpactanalyse.

8. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan bovengenoemd voorontwerp van besluit houdende nadere regels voor de aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden;
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor de ruimtelijk ordening, te gelasten over voor genoemd voorontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Joke SCHAUVLIEGE
Vlaams minister van Omgeving,
Natuur en Landbouw